

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЖАЛПЫҒА МІНДЕТТІ БІЛІМ БЕРУ СТАНДАРТЫ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІ

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЖҮКТЕМЕ ЖӘНЕ ОҚЫТУ ЖҰМЫСТАРЫ

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

ҚР МЖМБС 5.03.015 – 2009

Ресми басылым

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

Алматы

Алғы сөз

1 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім департаменті **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН**

2 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 31 шілдедегі № 365 бұйрығымен **БЕКІТІЛДІ ЖӘНЕ ІСКЕ ҚОСЫЛДЫ**

3 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты. Қазақстан Республикасының білім беру жүйесі. Педагогикалық жүктеме және оқыту жұмыстары. Негізгі ережелері. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2006 жылғы 25 тамыздағы № 461 бұйрығымен бекітілген ҚР МЖМБС 5.03.015-2006 **ОРНЫНА ЕНГІЗІЛГЕН**

4 Осы стандартта Қазақстан Республикасының 27.07.2007ж. № 319-III «Білім туралы» заңының және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 02.09.1999ж. № 1290 «Мемлекеттік жалпыға міндетті білім стандарттарын әзірлеу, бекіту және іске қосу мерзімдерінің тәртібі туралы» және 18.02.2003ж. № 170 «Қазақстан Республикасы Үкіметінің 02.09.1999ж. № 1290 қаулысына өзгертулер енгізу жөніндегі» қаулыларының нормалары іске асырылған

5 Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігінің Техникалық реттеу және метрология комитетінің 15 қаңтар 2008ж. № 9.1-24/1 хатымен **КЕЛІСІЛГЕН**

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің рұқсатынсыз осы стандартты көбейтуге және таратуға болмайды

Мазмұны

1	Қолдану саласы	1
2	Нормативтік сілтемелер	1
3	Анықтамалар	2
4	Жалпы ережелер	2
5	Оқу жұмысы	2
6	Бақылау шаралары мен оқу жұмысының түрлері бойынша уақыт мөлшері	3
7	Академиялық ағындар мен топтар бойынша оқу жұмыстарының аудиториялық түрлерін жоспарлау тәртібі	5
8	Профессорлық-оқытушылық құрамының педагогикалық жүктемесін жоспарлау	5
9	Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына өзгерістер және толықтырулар енгізу тәртібі	7
10	А қосымшасы (анықтамалық)	9

ЖАЛПЫҒА МІНДЕТТІ БІЛІМ БЕРУ СТАНДАРТЫ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІ

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЖҮКТЕМЕ ЖӘНЕ ОҚЫТУ ЖҰМЫСТАРЫ

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

Енгізу күні 2009. 09. 01

1 Қолдану саласы

Осы стандарт педагогикалық жүктемені жоспарлау мен нормаларын әзірлеу тәртібін, жоғары оқу орындарындағы оқыту жұмыстарының түрлерін суреттейді.

Осы стандарттың ережелері оқыту жұмыстарының көлемін және педагогикалық жүктемені анықтау кезінде, олардың ведомстволық бағыныстылығына, ұйымдық-құқықтық түрлеріне, меншік нысандарына қарамастан ҚР жоғары білім беру ұйымдарымен қолданылады.

Осы стандарт аккредиттеу процедурасын өткізу, жоғары оқу орынына мемлекеттік аттестаттауды өткізу кезінде қолданылады.

Осы стандарт сонымен қатар:

- а) жоғары оқу орындарының қызметін іштей және сырттай бағалау (аудит) үшін;
- б) тиісті нормативтік құжаттарды әзірлеушілермен пайдаланыла алады.

2 Нормативтік сілтемелер

Осы стандартта келесі нормативтік құжаттарға сілтемелер жасалады:

2.1 «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдегі № 319-ІІІ Заңы;

2.2 Қазақстан Республикасының (ҚР Үкіметінің 2001жылғы 28.02.№ 297; 2001 жылғы 28.12. № 1747; 2002 жылғы 02.08.№ 861; 2004 жылғы 07.12. № 1281 қаулыларына сәйкес өзгерістер енгізілген) Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 02.06. № 452 қаулысымен бекітілген, білім беру қызметін лицензиялау ережесі;

2.3 Қазақстан Республикасының 2005ж. 2 наурыздағы № 195 қаулысымен бекітілген жоғары кәсіптік білімнің, білім беру бағдарламаларын іске асырушы ұйымдардың типтік ережелері;

Ресми басылым

2.4 МЖМБС 5.04.019-2008 «Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты. Жоғары кәсіптік білім. Бакалавриат.

Негізгі ережелері.», Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 23 қаңтардағы № 26 бұйрығымен бекітілген.

2.5 Білім беру саласындағы уәкілетті органмен бекітілген білім беру ұйымдарында білім алушыларды көшіру мен қайта қабылдау ережелері.

2.6 Білім беру саласындағы уәкілетті органмен бекітілген білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттаудан жүргізу ережелері.

2.7 Білім беру саласындағы уәкілетті органмен бекітілген кредиттік оқу технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру ережесі.

3 Анықтамалар

Осы стандартта Қазақстан Республикасының “Білім туралы”, (2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-ІІІ ҚРЗ) Заңына, ҚР МЖМБС 5.04.019-2008 сәйкес терминдер және анықтамалар қолданылады.

4 Жалпы ережелер

Осы стандарттың мақсаты, жоғары оқу орындарының педагогикалық-профессорлық құрамының педагогикалық жүктемесін жоспарлау, оқу жұмысы түрлері бойынша уақыт мөлшерін есептеу тәртібін, жоғары оқу орындарының оқу жұмысын олардың түрлері бойынша анықтау болып табылады.

5 Оқу жұмысы

5.1 Жоғары оқу орындарында келесі оқу жұмыстарының түрлері белгіленеді:

- лекциялар
- семинарлар
- практикалық сабақтар
- студиялық сабақтар
- зертханалық жұмыстары
- бақылау жұмыстары
- консультациялар
- коллоквиумдар
- студенттің өздігінен жұмысы
- оқытушының басқаруымен студенттің өзідігінен жұмысы
- кәсіптік практика (оқу, оқу–таныстыру, педагогикалық, археологиялық, далалық, өндірістік, диплом алдындағы және тағы басқалар)
- стажировка
- курстық жобалау (жұмыс)
- дипломдық жобалау (жұмыс)
- магистрлік диссертация
- докторлық диссертация.

5.2 Жоғары оқу орындарында оқу жұмыстарымен қатар бақылау шаралары қарастырылады.

Бақылау шараларына ағымдағы бақылау, аралық бақылау, бақылау жұмыстары, коллоквиумдар, қорғау, аралық аттестаттау/қорытынды бақылау-емтихан, сынақ, дифференциаланған сынақ, қорытынды мемлекеттік аттестация.

6 Бақылау шаралары мен оқу жұмысының түрлері бойынша уақыт мөлшері

6.1 Оқу жұмысының түрлері бойынша уақыт мөлшері, осы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартымен анықталған мөлшер негізінде жоғары оқу орынымен өздігінен жасалады.

6.2 Оқу жұмысының түрлері бойынша уақыт мөлшері жоғары оқу орнының ғылыми кеңесінің шешімімен бекітіледі.

6.3 Аудиториялық сабақтарды өткізу кезінде: лекциялар, семинарлар, практикалық сабақтар, сабақ түрлері бойынша 1 академиялық сағат 1 байланыс сағатына (50 минутқа) тең.

Зертханалық жұмыстарды және дене шынықтыру бойынша сабақтарды өткізген кезде 1 академиялық сағат 2 байланыс сағатына (100 минутқа) тең, студиялық сабақтар – 1,5 байланыс сағатына (75 минутқа).

6.4 Емтихан қабылдау кезде бір оқушыға 0,4 академиялық сағаттан келеді, зачет қабылдау кезде - 0,25 академиялық сағаттан.

Аралық бақылауды өткізу, бір оқушыға 0,25 академиялық сағат мөлшеріне негізделген; жазбаша бақылау жұмыстарын тексеру- бір оқушыға 0,2 академиялық сағат.

6.5 Емтихандар қорытындысы бойынша апелляция өткізу кезінде - әр студентке немесе абитуриентке апелляциялық комиссия мүшесіне 0,25 академиялық сағат.

6.6 Дипломдық жобаларды (жұмыстарды) рецензиялау, консультациялар, басқару және МАК жұмысына қатысу, соңғы курстың әр студентіне 30 академиялық сағат мөлшерден алынып негізделеді, оның ішінде МАК мүшелеріне 3 академиялық сағат, ғылыми басқаруға 24 академиялық сағат және рецензиялауға 3 академиялық сағат.

Магистрлік диссертация, рецензиялау, консультациялар, басқару және МАК жұмысына қатысу, соңғы курстың әр магистрантына 45 академиялық сағат мөлшерден алынып негізделеді, оның ішінде МАК мүшелеріне 6 академиялық сағат, ғылыми басқаруға 34 академиялық сағат және рецензиялауға 5 академиялық сағат.

Докторлық диссертация, рецензиялау, консультациялар, басқару және МАК жұмысына қатысу, соңғы курстың әр докторантына 60 академиялық сағат мөлшерден алынып негізделеді, оның ішінде МАК мүшелеріне 6 академиялық сағат, ғылыми басқаруға 45 академиялық сағат және рецензиялауға 9 академиялық сағат.

6.7 Мемлекеттік емтихандар мөлшері, МАК әр мүшесіне (МАК мүшелері саны 5 тен аспауы тиіс) және төрағаға бір емтихан тапсырушыға 0,5 академиялық сағатқа дейін белгіленеді.

6.8 Оқуға түсуге шығармашылық емтихан қабылдау: сурет немесе композиция тиісінше 14 адамнан артық емес шағын топта емтихан өткізуге 6 сағат және 14 адамнан артық емес шағын топта емтихан өткізуге 4 сағат мөлшер бойынша жүзеге асырылады.

6.9 Есебін қабылдай отырып практикаға жетекшілік жасау, оқу практикасының барлық түрлерінен 1 академиялық сағат 1 байланыс сағатына(50 минутқа) тең, педагогикалық практиканың барлық түрлерінен 2 байланыс сағатына (100 минутқа), өндірістік практиканың барлық түрлерінен

5 байланыс сағатына (250 минутқа) және бес күндік жұмыс аптасында 6 сағаттық жұмыс күні мөлшерінен алынып жүзеге асырылады.

6.10 Қысқартылған бағдарламалар бойынша оқуға түсуші адамдармен әңгімелесу өткізу, әр талапкерге әр комиссия мүшелерін 0,2 сағат мөлшер бойынша жүзеге асырылады.

6.11 Оқуға түсу емтихандарын қабылдау:

- 1) аспирантураға және кандидаттық емтихандар - әр емтихан алушыға әр пән бойынша бір оқуға түсушіге немесе аспирантқа (ізденушіге) 0,5 сағат;
- 2) магистратураға - әр емтихан алушыға бір оқуға түсушіге 0,3 сағат;
- 3) докторантураға – әр емтихан алушыға бір оқуға түсушіге 0,5 сағат.

6.12 Ғылыми жұмысқа (диссертация) жетекшілік жасау:

- 1) аспиранттарға –жыл сайын бір аспиранттан 50 сағаттан;
- 2) ізденушілерге (3 жылға дейін) – жыл сайын әр ізденушіден 45 сағаттан;
- 3) стажерларға (ЖОО оқытушыларға, 3 айға дейін мерзімге стажировкаға жіберілгендер, стажер-оқытушылар мен стажер-зерттеушілер, осы лауазымдарға тиісінше бір немесе екі жылға дейін қабылданғандар) - әр стажерға жылына 30 сағаттан.

6.13 Аспирантураға түсу кезінде мамандық бойынша рефератты рецензиялау және кандидаттық емтихандарды тапсыру кезінде мамандықтар бойынша рефераттарды – бір баспа параққа 3сағат.

7 Академиялық ағындар мен топтар бойынша оқу жұмыстарының аудиториялық түрлерін жоспарлау тәртібі

7.1 Лекциялық сабақтарды жоспарлау, толымдылығы 30 және одан көп адамдық академиялық ағындарға жүзеге асырылады.

7.2 Академиялық ағындар тілге бөліну, мамандықтар бойынша қалыптасады.

7.3 Семинарлар және практикалық сабақтарды жоспарлау, ереже сияқты, толымдылығы 20 адамдық академиялық топтарға жүзеге асырылады. Информатика, тілдер бойынша практикалық сабақтар, толымдылығы 10-12 адамдық шағын топтарға жоспарланады.

7.4 Зертханалық жұмыстар мен студиялық сабақтарды жоспарлау, толымдылығы 10 адамдық академиялық топтарға жүзеге асырылады.

7.5 Консультациялар академиялық топтарға жоспарланады.

7.6 Оқытушының басқаруымен студенттің өздігінен жұмысы академиялық ағынға жоспарланады, егер оның толымдылығы 50 адамнан көп болмаса. Егер академиялық ағын 50 адамнан көп болса, онда оқытушының басқаруымен студенттің өздігінен жұмысы академиялық топқа жоспарланады.

7.7 Кредиттік жүйемен оқыту кезінде академиялық ағындар мен топтар, оқытушыға және оқыту пәндеріне жазылу принципі бойынша қалыптасады.

7.8 Аралық аттестациялау, қорытынды бақылау, ауызша түрінде жеке әр академиялық топта, жазбаша және тестілік түрінде-академиялық ағында өткізіледі.

7.9 Қорытынды аттестаттау, мемлекеттік аттестаттау комиссиясымен өткізіледі:

мемлекеттік емтихан бойынша

- традициялық оқыту түрі бойынша емтихан - күніне толымдылығы 6 адамнан көп емес бір академиялық топта;

- кешенді тест түрі бойынша емтихан жүргізу – толымдылығы жоғары оқу орындарының өздері анықтайды;

- дипломдық жұмыс (жоба) қорғау бойынша – күніне толымдылығы 10 адамнан аспайтын шағын топ.

8 Профессорлық-оқытушылық құрамның педагогикалық жүктемесін жоспарлау

8.1 Лекциялар аға оқытушылар, доценттер, профессорларға жоспарланады.

8.2 Жоғары орыны тиісті сала қызыметіндегі практикалық қызыметкерлерді, өндірістегі тәжірбиелі мамандарды лекция оқуға тарта алады.

8.3 Семинарларды, практикалық сабақтар және зертханалық жұмыстарды оқытушылар мен ассистенттер өткізе алады.

8.4 Оқытушылардың педагогикалық жүктемелерінің жалпы көлемін аудиторлық және аудиторлықтан тыс жұмыстарының қатынастары жоғары оқу орындарының өздері тағайындайды.

8.5 Кредиттік жүйемен оқыту кезінде оқу жұмысын жоспарлау қабылданған анықтамадан алынып жүзеге асырылады, бір кредит академиялық кезең бойынша оқушының апталық аудиториялық жұмысының 1 академиялық сағатына тең, ал академиялық сағат лекциялық, практикалық (семинар) сабақтарының 1 байланыс сағатына (50 минутқа), немесе студиялық сабақтың 1,5 байланыс сағатына (75 минутқа), немесе дене тәрбиесі сабағының және зертханалық сабақтың 2 байланыс сағатына (100 минутқа) тең.

8.6 Кредиттік жүйемен оқыту кезінде оқу жұмысы түрлері бойынша, оқытушының педагогикалық жүктемесін жоспарлау кезінде 1 кредит:

а) практикалық сабақтың және семинарлардың, лекциялардың байланыс жұмысының 15 академиялық сағатына;

б) студиялық сабақтың 22,5 академиялық сағатына;

в) зертханалық сабақтың 30 академиялық сағатына;

г) оқу практикасының 15 академиялық сағатына;

д) педагогикалық практиканың 30 академиялық сағатына;

е) өндірістік практиканың 75 академиялық сағатына теңдігі негіз болып қабылданады.

8.7 Студенттің өздігінен және аудиториялық жұмысының қатынасы 1:2 құрайды, магистранттікі- 1:3, докторанттікі – 1:4.

Оның ішінде өзіндік жұмысының жалпы көлемінің 25-50 % оқушысы, оқытушының басқаруымен орындайды.

8.8 Практиканың ұзақтығы аптамен анықталады, яғни уақытпен. Осы мақсатта, кредиттегі практика көлемі академиялық сағаттағы тиісті практика түрінің жұмыс көлеміне көбейтіледі және студенттің апта бойындағы практикадағы жұмысының ұзақтығына бөлінеді, яғни 30 сағат (күніне 6 сағат * аптасына 5 жұмыс күніне).

Практика ұзақтығы күніне кредиттегі практика көлемі академиялық сағаттағы тиісті практика түрінің жұмыс көлеміне 6 сағатқа бөлінеді (жұмыс күнінің ұзақтығы)

	Практиканың есебін қабылдау басшылығы	Бір академиялық сағатына тең	Бір аптаға бір топқа бір кредит сағат		Апталар және күндердің практика ұзақтығы 1 кредит в днях и неделях (1 кр. = 15 ак. часам)
			байланыстық	академиялық	
а)	оқу (барлық түрі)	1 байланыс сағатына (50 минут)	30	30	1 кр. x 15 ак. сағ. x 1 бай. = 15 сағ.: 6 сағ. = 2,5 күнге, яғни (0,5 апта)
б)	педагогикалық	2 байланыс сағатына (100 минут)	30	15	1 кр. x 15 ак. сағ. x 2 бай. = 30 сағ.: 6 сағ. = 5 күнге, яғни (1 апта)
в)	өндірістік (барлық түрі)	5 байланыс сағатына (250 минут)	30	6	1 кр. x 15 ак. сағ. x 5 бай. = 75 сағ.: 6 сағ. = 12,5 күнге, яғни, (2,5 апта)

8.9 Оқытушыға практиканы басқаруына, бір оқушыға аптасына 1 сағат есептеуінен педагогикалық жүктеме жоспарланады.

8.10 Курстық жұмыстар (жобалар) пәннің бағдарламасын игеруге бөлінген кредиттің немесе сағаттың мөлшерінде орындалады. Оның ішінде курстық жұмысты (жоба) жазуға консультацияны студенттің оқытушымен өздігінен жұмыс сағат есебінен, бір білім алушының қорғауына оқытушыға 0,25 академиялық сағат жоспарланады.

8.11 Дипломдық жұмысты жоспарлау белгіленген мөлшер және мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартқа сәйкес, оларды жазуға бөлінген кредиттерді есептеуден жүзеге асырылады.

8.12 Дипломдық жұмысты (жоба) жазуға бөлінген уақыт, кредитпен алғандағы дипломдық жұмысы (жоба) 45 академиялық сағатқа көбейтіліп

және студенттің аптадағы дипломдық жұмысының (жоба) 36 сағат жұмысына бөлінген көлемінен алынып анықталады.

8.13 Бір оқытушыға 5 дипломдық жұмысқа (жоба) басшылық жоспарланады, жекелеген жағдайларда бір профессорға, тәжірбиелі доцентке 8 дипломдық жұмысқа (жоба) дейінгі жоспарлауға рұқсат етіледі.

9 Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына өзгерістер және толықтырулар енгізу тәртібі

9.1 Толықтыру мен өзгерту оны әрі қарай жетілдіру және МЖМБС-ның негізгі ережелеріне сәйкес келтіру мақсатында қолданыстағы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына енгізіледі.

9.2 МЖМБС-ға толықтырулар мен өзгерістер енгізуді жүзеге асырады;

- білім беру мекемелері
- білім беру саласындағы уәкілетті органы:
- білім беру жөніндегі Техникалық комитеті (47 ТК).

9.3 Қолданыстағы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарындағы толықтырулар мен өзгерістерге білім беру ұйымдарының немесе 47 ТК-нің ынтагерлік білдірген жағдайда, ұсыныстар мен ескертулер Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігіне жіберіледі.

9.4 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі бастамашылардан түскен ұсыныстар мен ескертулерді олардың дәйектілігі мен орындылығын зерделеуді 47 ТК-ге тапсырады.

9.5 Қолданыстағы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына ұсынылған толықтырулар мен өзгерістерге 47 ТК сараптама жүргізеді және оларды мақұлдағаннан кейін шешім қабылдау үшін Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігіне жібереді.

9.6 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің бұйрығымен бекітілген мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарындағы толықтырулар мен өзгерістер қосымша – кітапша түрінде қолданыстағы стандарттарға сай немесе өзгертілген стандарттың жаңа басылымы түрінде басылып шығады.

А қосымшасы
(анықтамалық)
Библиография

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2005жылғы 2 наурыздағы № 195 қаулысымен бекітілген жоғары кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларын іске асырушы ұйымдар қызметінің типтік ережелері;
2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 9 желтоқсандағы № 638 бұйрығымен бекітілген білім беру ұйымдарында білім алушыларды көшіру мен қайта қабылдау ережелері;
3. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығымен бекітілген, білім беру ұйымдарында білім алушыларды ағымдағы бақылаудан, аралық және қорытынды аттестаттаудан өткізу ережелері;
4. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2007 жылдағы 22 қарашадағы № 566 бұйрығымен бекітілген кредиттік оқу технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру ережесі.

ӘОЖ 378.14.013.2:006.354(574)

СХЖ 03.180

Т 50

Түйінді сөздер: аудиториялық жұмыс, академиялық лек, топ, шығын топ, оқу жұмысының түрлері, аудиториядан тыс жұмыс, лекция, зертханалық жұмыс, уақыт мөлшері, педагогикалық жүктемені жоспарлау, кәсіптік практика, практикалық сабақтар, семинарлар, студиялық сабақтар.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ОБЩЕОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ СТАНДАРТ ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

СИСТЕМА ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

УЧЕБНАЯ РАБОТА И ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ НАГРУЗКА

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

ГОСО РК 5.03.015 – 2009

Издание официальное

Министерство образования и науки Республики Казахстан

Алматы

Предисловие

1 РАЗРАБОТАН И ВНЕСЕН Департаментом высшего и послевузовского образования Министерства образования и науки Республики Казахстан

2 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан от 31 июля 2009 г. № 365

3 ВВЕДЕН ВЗАМЕН ГОСО РК 5.03.015 - 2006 «Система образования Республики Казахстан. Учебная и педагогическая нагрузка. Основные положения» утвержденным приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 25 августа 2006 года № 461

4 В настоящем стандарте реализованы нормы Закона Республики Казахстан "Об образовании" от 27.07.2007г. №319-III и постановления Правительства Республики Казахстан "О порядке разработки, утверждения и сроков действия государственных общеобязательных стандартов образования" от 02.09.1999г. №1290 (с изменениями и дополнениями, утвержденными постановлением Правительства Республики Казахстан от 18.02.2003г. №170)

5 СОГЛАСОВАН с Комитетом по техническому регулированию и метрологии Министерства индустрии и торговли от 15.01.2008г. № 9.1-24/1

Настоящий стандарт не может быть полностью или частично тиражирован и распространен без разрешения Министерства образования и науки Республики Казахстан

Содержание

1	Область применения	1
2	Нормативные ссылки	1
3	Определения	2
4	Общие положения	2
5	Учебная работа	2
6	Нормы времени по видам учебной работы и контрольных мероприятий	3
7	Порядок планирования аудиторных видов учебной работы по академическим потокам и группам	5
8	Планирование педагогической нагрузки профессорско-преподавательского состава	6
9	Порядок внесения изменений и дополнений в государственный общеобязательный стандарт образования	8
10	Приложение А (справочное)	9

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ОБЩЕОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ СТАНДАРТ ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

СИСТЕМА ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН УЧЕБНАЯ РАБОТА И ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ НАГРУЗКА ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Дата введения 2009.09.01

1 Область применения

Настоящий стандарт описывает виды учебной работы в высших учебных заведениях, порядок разработки норм и планирования педагогической нагрузки.

Положения настоящего стандарта применяются организациями высшего образования РК, независимо от их формы собственности, организационно-правовой формы и ведомственной подчиненности при определении объема учебной работы и педагогической нагрузки.

Настоящий стандарт применяется при проведении государственной аттестации высшего учебного заведения, процедуры аккредитации.

Настоящий стандарт может также использоваться:

- а) для внутренней и внешней оценки (аудита) деятельности высших учебных заведений;
- б) разработчиками соответствующей нормативной документации.

2 Нормативные ссылки

В настоящем стандарте используются ссылки на следующие нормативные документы:

2.1 Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 г. № 319-III ЗРК;

2.2 Правила лицензирования и квалификационные требования, предъявляемые к образовательной деятельности, утвержденные постановлением Правительства Республики Казахстан от 2 июня 2007 года № 452 (с изменениями и дополнениями, внесенными в соответствии с постановлениями Правительства РК от 28.05.2008 № 506).

2.3 Типовые правила деятельности организаций, реализующих образовательные программы высшего профессионального образования, утвержденные постановлением Правительства Республики Казахстан от 2 марта 2005г. №195;

Издание официальное

2.4 ГОСО РК 5.03.019-2008 «Государственный общеобязательный стандарт образования Республики Казахстан. Высшее Образование. Бакалавриат. Основные положения», утвержденный приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 23 января 2008 г. № 26.

2.5 Правила перевода и восстановления обучающихся по типам организаций образования, утвержденные уполномоченным органом в области образования.

2.6 Правила проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся, утвержденные уполномоченным органом в области образования.

2.7 Правила организации учебного процесса по кредитной технологии обучения, утвержденные уполномоченным органом в области образования.

3 Определения

В настоящем стандарте применяются термины и определения в соответствии с Законом Республики Казахстан «Об образовании» (27 июля 2007 г. № 319-III ЗРК), ГОСО РК 5.03.019-2008.

4 Общие положения

Целью данного стандарта является определение учебной работы высших учебных заведений по их видам, порядка расчета норм времени по видам учебной работы, планирования педагогической нагрузки профессорско-преподавательского состава.

5 Учебная работа

5.1 В высших учебных заведениях устанавливаются следующие виды учебной работы:

- лекции
- семинары
- практические занятия
- студийные занятия
- лабораторные работы
- консультации
- самостоятельная работа студента
- самостоятельная работа студента под руководством преподавателя
- профессиональная практика (учебная, учебно-ознакомительная, педагогическая, археологическая, полевая, производственная, преддипломная и др.)
- стажировка
- курсовое проектирование (работа)
- дипломное проектирование (работа)
- магистерская диссертация

докторская диссертация.

5.2 Наряду с учебной работой в высших учебных заведениях предусматриваются контрольные мероприятия.

К контрольным мероприятиям относятся текущий контроль, рубежный контроль, коллоквиумы, контрольные работы, защита, промежуточная аттестация/итоговый контроль – экзамен, зачет, дифференцированный зачет, итоговая аттестация.

6 Нормы времени по видам учебной работы и контрольных мероприятий

6.1 Нормы времени по видам учебной работы разрабатываются высшим учебным заведением самостоятельно на основе норм определенных настоящими государственными общеобязательными стандартами образования.

6.2 Нормы времени по видам учебной работы утверждаются решением ученого совета высшего учебного заведения.

6.3 При проведении аудиторных занятий: лекции, семинары, практические занятия 1 академический час равен 1 контактному часу (50 минутам) по видам занятий.

При проведении лабораторных работ и занятий по физической культуре 1 академический час равен 2 контактными часам (100 минутам), студийных занятий - 1,5 контактными часам (75 минутам).

6.4 При приеме экзаменов на одного обучающегося приходится 0,25-0,4 академических часа, при приеме зачетов – 0,25 академических часов.

Проведение рубежного контроля основано на нормах 0,25 академических часа на обучающегося; проверка письменных контрольных работ – 0,2 академических часа на одного обучающегося.

6.5 При проведении апелляции по результатам экзаменов - 0,25 академических часа члену апелляционной комиссии на каждого студента или абитуриента.

6.6 Руководство, консультации, рецензирование дипломных проектов (работ), и участие в работе ГАК основывается исходя из нормы 30 академических часов на каждого студента выпускного курса, в т.ч. 3 академических часов членам ГАК, 24 академических часа - на научное руководство и 3 академических часов - на рецензирование.

Руководство, консультации, рецензирование магистерских диссертаций основывается исходя из нормы 45 академических часов на каждого магистранта выпускного курса, в т.ч. 6 академических часов членам ГАК, 34 академических часа - на научное руководство и 5 академических часов - на рецензирование.

Руководство, консультации, рецензирование докторских диссертаций основывается исходя из нормы 60 академических часов на каждого докторанта выпускного курса, в т.ч. 6 академических часов членам ГАК, 45

академических часа- на научное руководство и 9 академических часов - на рецензирование.

6.7 Нормы государственных экзаменов устанавливаются до 0,5 академических часа на одного экзаменуемого председателю и каждому члену ГАК (число членов ГАК не более 5).

6.8 Прием вступительного творческого экзамена: рисунок или композиция осуществляется по нормам соответственно 6 академических часов на проведение экзамена в подгруппе не более 14 человек и 4 часа на проведение экзамена в подгруппе не более 14 человек.

6.9 Руководство практикой с приемом отчетов осуществляется, исходя из недельной нормы 30 академических часов для всех видов учебных практик, 15 академических часов для всех видов педагогических практик, 6 академических часов для всех видов производственных практик при условии, что 1 академический час равен 1 контактному часу и 6 часового рабочего дня при пятидневной рабочей неделе.

6.10 Проведение собеседования с лицами, поступающими по сокращенным образовательным программам осуществляется по норме 0,2 академических часа каждому члену комиссии на каждого абитуриента.

6.11 Прием вступительных экзаменов:

1) в аспирантуру и кандидатских экзаменов - 0,5 академических часа на одного поступающего или аспиранта (соискателя) по каждой дисциплине каждому экзаменатору;

2) в магистратуру - 0,3 академических часа на одного поступающего каждому экзаменатору;

3) в докторантуру - 0,5 академических часа на одного поступающего каждому экзаменатору.

6.12 Руководство научной работой (диссертацией):

1) аспирантов - 50 академических часов на одного аспиранта ежегодно;

2) соискателей (до 3 лет) - 45 академических часов на каждого соискателя ежегодно;

3) стажеров (преподав. вузов, напр. на стажировку сроком до 3-х месяцев, стажеры-преподаватели и стажеры – исследователи, зачисленные на эти должности соответственно на один год или до двух лет) - 30 академических часов в год на каждого стажера.

6.13 Рецензирование реферата по специальности при поступлении в аспирантуру и рефератов по дисциплинам при сдаче кандидатских экзаменов - 3 академических часа на один печатный лист.

7 Порядок планирования аудиторных видов учебной работы по академическим потокам и группам

7.1 Планирование лекционных занятий осуществляется на академические потоки, наполняемостью 30 и более человек.

7.2 Академические потоки формируются по специальностям, языковым отделениям.

7.3 Планирование семинаров и практических занятий осуществляется, как правило, на академические группы наполняемостью 20 человек. Практические занятия по языкам, информатике планируются на подгруппы, наполняемостью 10-12 человек.

По творческим специальностям количественный состав контингента обучающихся в высших учебных заведениях в расчете на одного преподавателя должен соответствовать – 3,5:1.

7.4 Планирование лабораторных работ и студийных занятий осуществляется, как правило, на академические группы наполняемостью 10 человек.

7.5 Консультации планируются на академические группы.

7.6 Самостоятельная работа студентов под руководством преподавателя планируется на академический поток, если его наполняемость составляет не более 50 человек. В случае если академический поток составляет более 50 человек, то самостоятельная работа студентов под руководством преподавателя планируется на академические группы.

7.7 При кредитной системе обучения академические потоки и группы формируются по принципу записи на учебные дисциплины и к преподавателю.

7.8 Промежуточная аттестация/итоговый контроль проводится при устной форме в каждой академической группе отдельно, при письменной и тестовой форме – на академическом потоке.

7.9 Итоговая аттестация проводится государственной аттестационной комиссией:

по государственному экзамену

- по традиционной форме проведения экзамена - в день в одной академической группе наполняемостью не более 6 человек;

- при проведении экзамена в форме комплексного тестирования – наполняемость определяется высшим учебным заведением самостоятельно.

- по защите дипломной работы (проекта) – в день в подгруппе наполняемостью не более 10 человек.

8 Планирование педагогической нагрузки профессорско-преподавательского состава

8.1 Лекции планируются за профессорами, доцентами, старшими преподавателями.

8.2 Высшее учебное заведение может привлекать к чтению лекций опытных специалистов производства, практических работников соответствующей сферы деятельности.

8.3 Семинары, практические занятия и лабораторные работы могут проводить преподаватели и ассистенты.

8.4 Соотношение аудиторной и внеаудиторной работы в общем объеме педагогической нагрузки преподавателя устанавливается высшим учебным заведением самостоятельно.

8.5 При кредитной системе обучения планирование учебных работ осуществляется исходя из принятого определения, что один кредит равен 1 академическому часу аудиторной работы обучающегося в неделю на протяжении академического периода, а академический час равен 1 контактному часу (50 минутам) лекционных, практических (семинарских) занятий, или 1,5 контактных часов (75 минутам) студийных занятий, или 2 контактными часам (100 минутам) лабораторных занятий и занятий физического воспитания.

8.6 При кредитной системе обучения при планировании педагогической нагрузки преподавателя по видам учебной работы за основу принимается 1 кредит равный:

- а) 15 академическим часам контактной работы лекций, семинаров и практических занятий;
- б) 22,5 контактными часам студийных занятий;
- в) 30 контактными часам лабораторных занятий;
- г) 15 академическим часам учебной практики;
- д) 30 контактными часам педагогической практики;
- е) 75 контактными часам производственной практики.

8.7 Соотношение аудиторной и самостоятельной работы студента составляет 1:2, магистранта – 1:3, докторанта – 1:4.

При этом 25-50% от общего объема самостоятельной работы, обучающийся выполняет под руководством преподавателя.

8.8 Продолжительность практики определяется в неделях, то есть во времени. С этой целью объем практики в кредитах умножается на трудоемкость соответствующего вида практики в академических часах и делится на продолжительность работы студента на практике в течение недели, то есть 30 часов (6 часов в день x 5 рабочих дней в неделю).

Продолжительность практики в днях вычисляется как произведение объема практики в кредитах на трудоемкость практики в академических часах с делением на 6 часов (продолжительность рабочего дня).

	Руководство практикой с приемом отчетов	1 академический час равен	Часов на 1 кредит на 1 группу на одну неделю		Продолжительность практики на 1 кредит в днях и неделях (1 кр. = 15 ак. часам)
			контактных	академических	
а)	учебной (все виды)	1 конт. часу (50 минут)	30	30	1 кр. x 15 ак. час. x 1 конт. = 15 час.: 6 час. = 2,5 дням, т.е. (0,5 недели)
б)	педагогической	2 конт. часам (100 минут)	30	15	1 кр. x 15 ак. час. x 2 конт. = 30 час.: 6 час. = 5 дням, т.е. (1 неделя)
в)	производственной (все виды)	5 конт. часам (250 минут)	30	6	1 кр. x 15 ак. час. x 5 конт. = 75 час.: 6 час. = 12,5 дням, т.е. (2,5 недели)

8.9 За руководство практикой преподавателю планируется педагогическая нагрузка из расчета 1 академический час в неделю на одного обучающегося.

8.10 Курсовые работы (проекты) выполняются в пределах часов или кредитов, отведенных на освоение программы дисциплины. При этом консультации по написанию курсовых работ (проектов) оказываются за счет часов СРСП, а на прием их защиты преподавателю планируется 0,25 академических часа на одного обучающегося.

8.11 Планирование дипломных работ (проектов) осуществляется из расчета кредитов отводимых на их написание в соответствии с государственным общеобязательными стандартами образования и установленных норм.

8.12 Время, отводимое на написание дипломной работы (проекта), определяется исходя из объема дипломной работы (проекта) в кредитах, умноженное на 45 академических часов и деленное на 36 академических часов работы студента над дипломной работой (проектом) в неделю.

8.13 За одним штатным преподавателем планируется научное руководство 5 дипломными работами (проектами), в отдельных случаях за одним профессором, опытным доцентом разрешается планировать до 8 дипломных работ (проектов).

9 Порядок внесения изменений и дополнений в государственный общеобязательный стандарт образования

9.1 Изменения и дополнения вносятся в действующий государственный общеобязательный стандарт образования в целях дальнейшего его совершенствования и приведения в соответствие с основными положениями ГОСО.

9.2 Внесение изменений и дополнений в ГОСО осуществляют:

- организации образования;
- уполномоченный орган в области образования;
- Технический комитет 47 по образованию (ТК 47).

9.3 В случае инициирования изменений и дополнений в действующие государственные общеобязательные стандарты образования организациями образования или ТК 47 предложения и замечания направляются ими в Министерство образования и науки Республики Казахстан.

9.4 Министерство образования и науки Республики Казахстан поручает ТК 47 изучить поступившие от инициаторов предложения и замечания на их обоснованность и целесообразность.

9.5 ТК 47 проводит экспертизу представленных изменений и дополнений в действующий государственный общеобязательный стандарт образования и после их одобрения направляет в Министерство образования и науки Республики Казахстан для принятия решения.

9.6 Утвержденные приказом Министра образования и науки Республики Казахстан изменения и дополнения в государственный общеобязательный стандарт образования издаются в новой редакции с изменениями или в виде брошюры – вкладыша к действующему стандарту.

Приложение А
(справочное)
Библиография

1. Типовые правила деятельности организаций, реализующих образовательные программы высшего профессионального образования, утвержденные постановлением Правительства Республики Казахстан от 2 марта 2005 г. № 195.

2. Правила перевода и восстановления обучающихся по типам организаций образования, утвержденные приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 9 декабря 2008 г. № 638.

3. Правила проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся, утвержденные приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 марта 2008 г. № 125.

4. Правила организации учебного процесса по кредитной технологии обучения, утвержденные приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 22 ноября 2007 г. № 566.

УДК 378.14.013.2:006.354(574)

МКС 03.180

Т 50

Ключевые слова: аудиторная работа, академический поток, группа, подгруппа, виды учебных работ, внеаудиторная работа, контактный час, курсовая работа (проект), лекции, лабораторная работа, нормы времени, планирование педагогической нагрузки, профессиональная практика, практические занятия, семинары, студийные занятия.
